

LIETUVISZKASIS

BALSAS.

Lietuviszkasis Balsas iszeina 3syk ant mėnesio.

Kasznoja ant metu 2 dorėlu. o Auro poje 3 dorėlai. Atskiras numeris 5 c.

Už colį apgarsinimu ant metu 10 dorėlu. o owieną svkj garsinant 20 centu už kožną eirutę.

Rėdytojas JONAS SZLUPAS, SHENANDOAH Pa.

PIGIAUSIA WIETA PERKANT

naminius daigtus, Siuwimo **MISINIS** WARGONUS, PIANO IR GRABUS pas **WILLIAMS & BROS,** 13 Main Street, Shenandoah Pa.

LIETUWIU SANDARBYSTOS KROMAS parduoda geriausius taworus už pigiausią prekę. Nėkur pigiaus neparduoda mltu ruginiu ir kwietiniu, mėsos, maito, kawas, deszru, krakmolo, tabako, rezinku, agurku, stiklu, torėlku darbinu diapanu ir tt. Elkite ir pirkite **wiska** sadarbystos krome! Imokantis lietuwis už akocija \$ 10 stojasi sąwaldytoju kromo. Nepamirškite, wieta! **E. CENTRE UL.,** arti Lehigh Valley geležinkeldwario, SHENANDOAH PA.

MARTYNAS JANKUS BITENUOSE yra agentu L. Balsu dėl Lietuws. Už tai umėrenai, nōrėdami gauti Balsą ir kningas, kreipkitėsi prie jo, raszydami po adresu: M. Jankus, Bitėnai, p. Luniponai, Ostpreussen.

J. H. POMEROY, ADWOKATAS, SHENANDOAH PA. Office: namose Beddallo.

Insteigta 1876 m.

AGENTURA PIRKIMO NAMU, SAUGONES NO UGNIES IR KOLLEKTAWONES. C. W. DENGLER, 115 N. MAIN T. Shenandoah Pa.

DUONOS IR WISOKIU PYRAGU (PIES, CAKES IR PRETZELS) galima gauti labai pigini pas manę, ateikitel! **R. Winter,** No 25 S. Main St. SHENANDOAA.

A. Abramaitis & H. Babelis, Drapanas darome ant apstelowimo isz materijos naujai isz pabrinko iszėjusios, taip-gi parduodame wirszutinius ir apatinius marszkinius, skrybėles, kalnėrius, petneszas, skepetaites szilkines ir linines, pokaktinius parniszczius, ir peneziakas. Ateikite, brolai, pas mus purkti! **210 S. MAIN ST.** Namose Karpaucko SHENANDOAH PA

LIETUVIU RASZTAI IR RASZTININ- KAI XIX SZIMTMETYJE.

[Tasa.] 21. Apie gyvenimą *JUOZAPO ŽELWA-
WYCZIAUS* nėra tuomi tarpu jokių žinių, tik tiek registri-
neabejotina yra, kad jis gyveno giloje kur Maskolijoje.
Yra spaustos jo „Pasakos“ pas Zawadzki Wilniuje 1863 m.
kaipo iszguldymas 'basniu' Krylowo. Prie 'pasaku' yra
pradžioje padėtas toks prieraszas: „Basi ispins saulė ir musu
langą“. O prakałboje jis raszo: „...Ir paskui turėjo buti
graži, taipo-gi szwiesi kalbelė musu, kad ana sznekėjo ant
dwaru, mēstu, kaipo po kiemus, su praseziokais kuningai,
bajorai, wieszpacziai; kaip Wadokrius, Rurikis, Sunus,
Tabors, Mendaugis, Gediminas, Algirdas, Keistutis, Wy-
tautas, Wladislowas (Jagėla). Bet tik buvo nemažai ir
blogo omės no czėso: tai yra — jau paskui tam amžiai —
Sygprydas v. Feuchtungen, kryzioku mistras, wirszu
gaudamas, yra užgynęs; po to-gi kiti, ir sawiszkaiai iszga-
mos, yra panėkinę, apleidę ir pametę arba iszmainę — tą
szłowną ir wyresnę už pat slawiszką ir sanskritiszką gal
žodinėjimą. Garbe diewui, kad nuglę atsimainė wis, ir
kiek norint wertam (wartojam, wercziam) sawo-gi tėwu
liežuwi, nėko nelaukiant persekiuojimo ar iszdėdlojimo.
Sziądien, kaip pawasari no sniego mynioti palauta žolėlė,
pradeda ans liežuwis atgyti, po laiko ir turės pražysti ir
waisius sukranti“. Be to dar iszejo Żelwawyczius
„Giesmės arba poėzija“, bet kada, nežinoma. Czion yra
eilėсна sudėta wisa seno istatymo istorija. Eilės gi Żelwa-
wyczius sunkiai skaitosi.

22. Kn. *ANTANAS JUSZKEWYCZIUS*, nežinoma
mas ant sawo naudos, per sawo ilgą gyvenimą dirbo ir
trusė dėl naudos ir apszvietimo lietuwiu. Jis gimė 4 d.
sėjos 1819 m. isz bajoru, arti Eirogalos, Surwilu ar Dowėtu
tėwiszkėje, Raseiniu paw. Ejo-mokslan i Kražiu gimnazija,
ir pabaigęs Wilniuje dwasiszką seminariją, pastojo kunin-
gu 1843 m. Anksti pradėjo isztyrinėti lietuwiszką kalbą.
Jis gyweno wisuose pawietuose Kauno rėdybos, ir dėlto
pažino wisas liet. kalbės tarms. Rinko dainas, ipacziai
Panewėžio ir Kauno pawietuose, žmonėms po berlinską
mokėdamas už košnį padainuota dainą. Jo surinkto-ios
dainos suteikia labai daug weikaliszkos medegos; kalbos
tyrėjai jose atras tikras kasyklas wisokiu senowiszku žodžiu
ir pasensiu tarmeni. Ir istorikui ir kalbos tyrėjui tos
dainos turi neiszpasakomą wertybę; surinko ju 5624! Jis
trusė ir apie lietuwiszką žodyną. Dar budamas Wilkijoje
ant Niamuno kranto no 1863 iki 1866 m. kn. Antanas sura-
szė i kruwą paraidžiu wisus liet. žodžius, pirma užraszi-
nėjamas per ilgas metus ant sklypelu popėros. Tuomet
jau pasidarė lemtas lietuwiszkai lenkiszkas žodynas. Potam
wėl ant popėrėlu jis rankiojo negirdėtus žodžius ir paaisz-
kino ju prasmę tam tikru sakiniu. Tai ir wėl reikėjo wisą
žodyną sudawadyjus perraszyti. Patilpo czion i 70-80000
žodžiu. Brolis jo Jonas Juszkewyczius žodžius guldė in
maskoliszką kalbą, nors nemažai jis perdirbo ir lenkiszką
dali, — beje jis dawadyjo žodyną dėl spaudos. Jau 1878 m.
tą žodyną perkūzėjo prof. Potėbni ir nuoszirdžiai priwelyjo
Mokslu Akademijai, kad ji spausdintu. Per iteknę akadė-
miku K. Groto ir Srezniewskio pasilowė Petropilėje darė
klutis dėl lotyniszku litaru.

1876 m. kn. Antanas persikraustė i Kazaniu pas sawo
brolu Joną dėl gydymosi no seniaus igyto dusulo ir dėl su-
dawadyjimo bei atspausdinimo rankraszeziu isz draugės su
brolu Jonu. Bet liga nebeiszgydoma buvo, ir dainu pirma
ir antrą kningą iszleidęs mirė 1 d. lapkriczio 1880 m. Kaza-
niuje.

Jis i karsztaimylėjo prigimtuą kalbą ir sawo sentėwiu
garbingas praėites liekanas. Komisija lietwiszkos mokslu
bendrowės Rygoje paskyrė ji 1876 m. i mokslingus sznarius
komisijos. Kn. Antanas lygiai mėgė ir lietwiszką kalbą.
Jo amžius, kaip matome, buvo pitnas triuso ir nuopelnu!
Tegul jis buna paweiksiu dėl Lietuvos kuninge!

(Apie ji raszė Warszawos 'Nowiny' 1880 m. No 329 ir
'Przeglad Katolicki' No. 5 ir 6, 1881 m.)

23. Lietuvos mokslininkai nėkados neužmirsz wardo
sawo nenuoalsaus darbininko *JONO JUSZKEWYCZIAUS*,
tikro brolo ir stropaus pagalbininko kn. Antano. Jonas
Juszkewyczius gimė 8 d. sėjos 1815 m. isz neturtingu ži-
maitiszku bajoru, Zarėnu parapijoje, Telsziu paw. Wei-
kiaiai potam jo tėwai persikraustė i Dowėtus, Kauno paw.
Czion jis mokinosi kaimo mokslinyozioje, o paskui pas ku-
ningus Bernardinus Dotnawę; isz ten wyko i Kražiu gimna-
ziją. 1840 m. jis traukė i Charkowo uniwersitėtą, kur 1844
m. pabaigė istoriszkaiai filologiszką skyriu. No to meto jis
buwo mokintoju gimnazijose ir kareiwiu mokslainėse Mo-
gylewe, Nowgorode, Petropilėje, Nižnij-Nowgorode, Jeka-
teriaburge (1871-74 m.) ir Kazaniuje. Jis mat wisą sawo
amžiu blaszkesi toli no tėwynės, kentėdamas už tai, kad
buwo gimęs lietuwiu. 1885 m. jis atsitraukė no tarnybos
dėl ipatingo padirbėjimo dėl hetuwiszku dalyku. O ir taip
jis wisą sawo laiką ir dali turto buwo paszwentęs mokslui,
dirbdamas dėl idejos ir dėl Lietuvos.

Jonas Juszkewyczius darbawosi kaipo mokintojas apie
paidagogiką ir didaktiką. Jis iszleidė kningutę „apie pa-
mokinimą geograpijos“ (tarp 1851-58 m.); raszinėjo apie
paidagogiszkus dalykus i „Russkij Inwalid“ 1857-60 m.
Už sawo paidagogiszkus rasztus jis apturejo pagyrą no glo-
bėjo ir wyresnybė 1863 ir 1864 m. pawedė jam drauge su
komisija pertaisymą kareiwiszkuju mokslinycziu.

Jau bene no 1852 m. Jonas užsiiminėjo lietuwiszką
kalbą, po iteknę akadėmiko Srezniewskio, isz pradėtos
kaipo mylėtojas jos, o paskui jau moksliszkaiai, ir užsiėmė
teorija kalbos. 1857 m. jis atspandino sawo rasztą apie A.
Szeicherio „Mokintuwę lietuwiszkosios kalbos“. 1861 m.
iszėjo jo „Kalbos lietuwiszko liežuwiu ir lietuwiszkas stat-
raszymas arba ortograpija“. Czion mēs skaitome ant l. 56:
„Dabar tiktai asz jums minawoju, tikras lietuwi, jog ne-
reiktu užmirszti sawo tėwu kalbos; nės kiekwienam žmogui
prigimta kalba turi buti meilinga ir brangi. Prie to dar
musu kalba yra taip gaudi, walinga ir bagota, taip didžiai
ori liežuwiu moksle ir reikalinga dėl pažinimo tikro budo
musu senowės ir weikalu musu prabocziu; o ir bute kas
dieną be sawo kalbos negali apsieiti. Isz sziu priezasziu
neturi nėkinti sawo kalbos welydamas sznekėti ir skaityti
kokioje norints kitoje kalboje, bile tik ne sawo“. Berots
tame jo weikale paženklinimas tarmiu nėra aiszkus. Jusz-
kewyczius iwedė sawopą raszybę, wienok neiszreiszškė wisą
upsto balsakitu arba kireziu lietuwiszkosios kalbos.

No 1852 m. jis bewėik kas metą tankėsi Lietuwoje ir
lawinosi lietuwiszkoje kalboje. Daugiansiai jis turėjo nau-
dos isz pasisznekėjimu su sawo brolu, kn. Antanu, kurinuo
susijėjusiu wienas kitą ragindawo dar ruoszniaus dirbd
pradėtą dėl Lietuvos darba. 1862 m. jis wedė už paczilę
lietuwaitę Feliciją Lutkewycziutę. No to czėso jis jau ėmė
rupintiesi iszduoti sawo brolo surinktą medegą, bet mokslu
bendrowės tuomet dar nepažinojo wertės tu dalyku, ir tik
1867 m. Petropilės Mokslu Akademija sutiko atspandinti
mažą rankiu liet. dainu (33), o ir tai maskoliszkomis raldė-
mis; izėgoje czion Jonas apipasakajo, kaip jis taikė mas-
koliszkas litaras prie lietuwiszkos kalbos. Tą kningutę
lietuwiiai degino. Potam Kazaniuje, su pagalba prof. Bou-

dom de Courtenay, pasisekė 1876 m. no universiteto iš-
 melsti pavelyjimą spausdinti dainas, berots tiktai kasztais
 paciu izsdawėju! Bet dar ir czion radosi prieszginiai už
 lotyniszkasias litaras. Kazaniuje dainu iszėjo 3 tomai:
 „Lietuwiszkos dainos, užraszytos per Antaną Juskewyczi-
 cziu. Kazau. 1880-81-82“. Isz wiso ten patilpo 1569 dai-
 nos ir kaudos. Jonas padėjo sawo broliui kn. Antanui per-
 raszinėti dainas dėl spaudos. 1880 m. iszėjo neiszpasako-
 mai swarbi dėl etnograpijos, mytologijos ir leksikologijos
 „Swotbinė rėda Weluonyeziu lietuwin, suraszyta per Anta-
 ną Juskewycziu“. Mirus kn. Antanui, Jonas pats wienas
 trisėsi apie spaudą rinkiniu sawo brolo, nesigailėdamas nei
 darbo nei skatiko nei sweikatos. 1883 m. Petropilėje isz-
 ėjo „Lietuwiszkos swotbinės dainos, užraszytos per Anta-
 ną Juskewycziu ir iszspaudintos per Joną Juskewycziu“. Jonas
 iszguldinėjo ir žodyną, surinktą kn. Antano, in
 maskoliszką kalbą, isz dalies pertaisydamas ir lenkiszkeji
 jo iszguldyną. Spauda žodyno prasidėjo tik 1884 m. irėjo
 labai pamažu, nės korrekta reikalawa didelo atidumo. An-
 galo gyvenimo, nors karsztlge apimtas, Jonas wis dirbo
 prie žodyno, ji rengdamas spaudon. No 18 d. spalw 1885
 m. pagriebe ji szirdligė, Jonas apsilpo wisai, prie to jani
 kojios sutino. Dirbant jam daug padėjo jo dukte ir pati.
 Jis numirė krėse sėdėdamas 11 d. gegužės 1886 m. Jo
 paskutiniu troszkimu buvo, idant nors jo waikai pamatytu
 pabaigtą darbą sawo tėwo ir dėdės. Abudu broliu. Joną ir
 Antaną dengia tolimoji Kazanians žiamė, toli no gražiojo
 taip juodwieju numylėto Paniamunio.

24. Dėl medegiszko pakėlimo Lietuwos ukninuku, taip
 pat kaip Dankantas ir Iwiskas seniaus, daugiansiai dirbo
 nepailstantis *PETRAS NĖRYS*. Petras gimė Paswalo
 parapijoje, Panewėžio paw. aplink 40 metu atgal. Mokslan-
 ėjo i Szaulu gimnaziją, potom Petropilėje pabaigė natėma-
 tikiszką skyri ir institutą kelu susinesizmo. Žmogus tai
 labai gabus yra, linksmaus budu ir dailaus apsiėjimo. 1883
 m. aplankė Belgiją ir Prancuziją. Dar studentu budamas
 Nėrys rupinosis Petropilėje atgauti tiesę dėl lietuwin spaus-
 tainikas lotyniszkonis litaromis, ir jo ižu landymu
 prie Milutino ir kitu pasisekė gauti pawelyjimą ant iszspau-
 dinimo Wileiszio kniguoczziu: 1. Naudingos sznekos apie
 iszkalas 1876 m. 2. Jonas ir Anutė 1877 m. ir 3. Jurgi-
 Stefanonas, bei Pas mas ir kitur 1877 m. Welans Nėrio
 cenzuran paduoti rankraszcziiai buvo pawelyti spausdinti
 tiktai ne lotyniszkomis litaromis. 1880 m., gwendama-
 Maskwoje, drauge su Spudulu ir Szlupa, jis kalbino prof.
 Fortunatową, Korszę ir Milleri, idant isteigtu „lietuwiszką
 filologiszką draugystę“ su szakomis po Lietuvą, ir jis pa-
 raszė istatymus, bet wyresnybė neužwirtino jos, bijodama
 „pabudinti lietuwinus ir pakelti lietuwiszką kłausimą“. 1883
 m. iszėjo jo „Trys pamokslai apie gaspadorystę dėl
 gaspadoriu“. Kada „Auszra“ iszėjo, Nėrys dėl jos paraszė
 „Medegą trobas statant“ 1884 m., kur yra apsznekėtas at-
 naszumas naudos tai lietai isz medžiū, akmeniū, žiamės,
 aendriu, sziaudu ir samanu, plytu, wopnos, ir ant galo
 apie molawas. „Auszroje“ taip-gi patilpo 1885 m. „Krono-
 loginis suraszas atsitikimu buwusiu Kauno rėdyboje“, pa-
 raszytas pagal Prekerio 'Kow. pamiatn. knižka za 1861 god'.
 'Nimuno Sargas' 1884 m. patalpino jo „Pamokslus apie
 galwiju ir awelu auginimą ir gydymą ju no nekuriu ligu“
 (atsl iroje kningutėje 1885 m.), ir apie „Darž. apwyntus ir
 bitis“ 1885 m. (už atskirą kningutę pelnas paw-kirtas dėl
 naudos 'Byrutės'). 1885 m. dėl L. Balso tapė parezgta
 'Fyzika', isz kurios keletas isztrauku tapė atspaustos. 18.6

m: iszėjo „Aritmetika, keturi swarbiausiejie weikalai“, ir
 „Swarbiausios žmoniu ligos“, taip-gi „Rėdos istatymai
 lietuwiams Suwauku rėdyboje“. 1887 m. 'Gargas' patalpi-
 no „Pamokslus apie jawus, žoles ir piewas“; tame mete
 Nėrys iszguldė J. I. Kraszewskio „Pamokslus apie triušę
 arba procę“. Be to wiso dar tapė spausdinta kningutė
 „Musu žydai ir kaip turime no anu gintiesi“ 1886 m. ir jo
 iszguldyta isz lenkiszko „Lietuwos istorija“ K. Skirmun-
 taitės 1888 m. Prieg tam jis yra paraszęs mokintą disser-
 taciją 'Apie szitumą' maskoliszkoje kalboje, kuri nežinau,
 ar jau yra spausta ar nei ne.

Peržiurėję wisą tą eilę rasztu, nadingu dėl Lietuwos,
 galime jeigu tik pagailistauti, kad Nėrys mažai nori eiti
 sawaimi, jis tik be perglitos ir be pailsimo iszguldinėja in-
 liet. kalbą swetimus weikalus. Prieg tam Nėrys, norėda-
 mas ukę Lietuwoje pakelti, neatsižiuri ir polytikiszką eko-
 nomiją ir nenori regis suprasti, kad wisi jo pamokslai Lie-
 tuwą neiszgydys no wargu, iki wieszpataus sziaudykztė
 sistėma draugininės ukės. Permainyti reikia netik musu
 ukininuku gaspadorystę, bet ir wisą musu draugijos užwe-
 dimą, idant Lietuwa susilauktu laimingos ateitės: Nėrys
 tame dalyke wisą tyta perszoka ir bene tiktai tyczia?!

T. b. d.

† LIKIMAS ŽMOGAUS ANT ŽIAMES.

(Pabaiga.) ŽMOGAUS LIKIMAS. Wisur
 mokslininkai wisatoje mato bepertrukinį judėji-
 mą, amžiną prietrauką ir atstumimą, kurioms tai
 pajiegoms weikiant bėgyje nesuskaitytu metu
 mažiausios daleytes (atomai) senowinės uko
 medegos pirma sutirsztėjo į kemiszkus gaiwatus
 (molekulas), o paskui į wisatos gumufus; o tie
 wėl perėję tušus faipsnius iszszitankstymo iszskli-
 do į mažiausias daleytes (atomus) senowinės
 uko medegos, idant pradėtu naują aplinkinį te-
 kėjimą. Dėlto reikia mislyti, jog ir musu žiamė
 kuomet nors tokiu budu yra pasidariusi ir wėl
 isznyks. Atsiradimas žmonijos su jos kowa ir
 rupescziais, su jos norais ir ilgesiais, yra tiktai
 bėglus, greitai prapuofantis szeszėlis bepertruki-
 nėje atmainoje nuotikiu, kitaip sakant: yra tiktai
 laszu amžinai tekanczioje marioje laikio. Tai wis
 žinant, reikėtu wadinti isznykimu mierį wis žia-
 miszko ir žmogiszko iszszitankstymo. Atsigurė-
 dami wienok no wisatos, kad mės prisižiurime,
 kokio likimo susitauks musu planėta su jos gy-
 wentojais, galime iszwysti, kad yra dar kitas
 mieris iszszitankstymo dėl žmonijos, iki ji gywuos
 ir iki ji pateks į priegtobstį sawo gaštūnės pra-
 žuties.

Wisokia gywybė ant musu žiamės prideria no
 szitumos, kokia pareina no saulės. Bet sykį tas
 szaltinis szitumos nuseks, nės saulė, spindulus
 iszleisdama į wisatą, palengwa atausz ant tiek,
 kad jos pawirszis sustings ir apsitrauks płuta. O
 gal jau ir dabar tokia płuta pradėjo darytiesi; tuli
 astronomai sako, plėmas saulės pareinant no to-
 kiū pradiniu, su płuta aptrauktu lauku, kurie
 płauko ant karsztai skysto saulinio skritulo, kuris
 yra apsiaustas atmosfera įkaitusiu duju. Atwė-
 sant labiaus pawirsziu saulės, tuomi labiaus su-
 simažins daugis szitumos, kurią saulė suteikia
 musu žiamėi. Ledas no abiejū žiamgalu prisi-
 slinks artynlink lygintojo ir susiaurins wis labiau
 apgywenamąją žiamės dalį. Be abejonės wisokios

tautos palengwa taip taps suartintos ir suspirtos į kruvą, kad ju tarpšienis — kalba ir tautystė — nekludys reikatu žmonijos. Tautos ir kalbiszkas ju skirtingumas tegul neisznyks, tai bent turės pasiduoti po internacijonaliszka, isz pradžios so-cijalistiszka, o paskui kommunistiszka organiza-cija.

Ant gačo szaltis wisur, ir aplink lygintojų, pasieks tokį žaipšnį, kad gywybei nebeliks gatės iszsiškaiyti. Žmonės mat sukriusz kowodami priesz gamtos galybes ir ant gačo isznyks. Priesz tai bet sawo smagenis ir su jomis sawo protą ir jausmus žmonės isztobulins toje kowoje labai ža-bai, ir iszežia no isztobuliniimo bus pasiekimus tokio žaipšnio kuniszkos sweikatos bei drutybės ir dwasiszkos žaimės, koks tik bus galimas prie ēsanciuju aplinkybiu. Tame užsidaro likimas. kūrnis jiems yra lemtas, kurio jie pageidauja ir kuriopi jie nuširs, pirma negu pražus. — „Kaip senėlis (sako Stiebeling), kuris atėjo iki aiszkiiai pažincziai ir iszpildė sawo pareigę, gywenimo wakaropi noringai ir pašankiai lenkia sawo nušt-susią gatvą į amžina miegą, persiludyjęs, jog nei jokia dalelė jojo patybės nepražusta medegiszkose ir pajiegiszkose atmainose žimės, taip pat kuomet nors ir nukarszusi žmonija, sawo bėgi pabai-gusi, artinsis sawo gačopi rami ir linksni, suži-nėje, jog ji grįžta tiktai į priegžbstį gamtos, į medegiszką ir pajiegiszką atmainą wisatos“.

PAMOKSLAS

H. BURROWS, wyskupo Westminsterio abaty-stės Londone, pasakytas iszsižadant sawo urėdo.

O, jus bagocziai, raudokile, ir eimanuokile ant sawo wargo, kuris užeis ant jusu. (Luc. 6.24)
Žiurėkile, uždarbys darbininku, kurie jusu žimę apdir-bo, pawogtas per jus; szaučia atkarszo, ir balsas žiam-dirbiu dažejo ausu wieszpaties Zebuoth. (3 Matz., 19.13)
Apsudyjote nekaltą ir nuždėte ji, o jis jums wesiprieszi-no. (Jokub. 6.)

Guodotini ukėsai! Pamokslas, kurį rengiuosi dar jumis pasakyti, yra paskutinis, kokį sakau isz szito ambono; yra tai pamokslas, kuris jums bago-cziams galbut pasirodys nepaprastu, wienok jis bus labai supraštinas dėl wisu tu, kurie no to žaiko, kada pradžioje padėtiejie žodžiai likosi pa-raszyti, triusė ir kentėjo dėl žmonijos.

Ir kada net tie žodžiai tapė perstatyti jums, tai sudyjant isz jusu pasiėgima, turiu pripažinti, kad aš jusu buwo dėl tu žodziu kurezjoms! No tos dienos kada pastojau paprastu kuningu, net-gi iki sziai dienai, įgyjau daug persiludyjimu apie bažnycias, pamokslininkus ir pamokslus, wienok nekad negirdėjau teisingo iszguldymo anu pradžioje padėtu žodziu. Spaudžiatėsi ant tu žodziu ir kłausiate patys sawęs, isz kur tai ēmėsi, kad aš, kuris isz szio ambono paprastai į jus saldžiai sznekėdawau, sziađien taip iszkilmioje dienoje szneku į jus taip karcziai, nečzėdydamas jusu szwelhiu jausmu, ir atkartuju jums žodžius prastu žmonių, paraszytus priesz asztuoniolika amžiu, ir kuriuos, galbut šutinkanczius su dweise anu gadyniu, noriu prilgyinti prie darbu jusu klasos.

Jus, kurie ateinate czionai apsirėdę purpu-ruose, gywenantiejie karaliszkuose patociuose ir apsiastu wisokių perteklumi, mislyjate, kad duo-dami bėdnieis nekurią sumą piningu, atliekate wisą jusu moraliszką pareigą. Tai yra priezastis, dėl ko taip į jus szneku, nesa net pats Jėzus Kris-tus, kad galėtu, sznekėtu į jas su tokiu kartybe, apie kurią jus ir supratimo neturite.

Ne kaip wyskupas, bet kaip žmogus atkar-toju jums tuos žodžius, abejodamas labai, kad jie szirdis jusu sujudintu, wienok tai manę pakakdi-na ir iszteisina mano naują pasirįžimą.

Per itgas metus buwau wienu į jus; namai mano nebuwo tenai, kur buwo namai Kristaus, ne su myniomis, bet su klasomis. Asmi aprupintas wisokiais žiamiszkais skarbais, buwau augstu urėdininku bažnyčioje bėdnuju. Be jokio pasib-jaurėjimo eidawau į draugystę wyru ir moteriu, kuriuos Kristus palygintu su parizejais. Name lordu sėdėjau drauge su smaguriauninkais paleis-tuwystės ir suwedziotėjais ir turėjau labai arti-mus prietikus su daugybe augsztos kilties moter-ju; nekurias szioje wafandoję rėgiu prieszai sa-węs, su kuriomis prastas darbininkas nepawelytu turėti artinystę sawo pacziai arba dukterei. Re-gėjau, kaip tarpe jusu iszsiplėtė paleistuwystė, o asz pats azuot westi jus ant kolo, kaip tai Kristus butu daręs, drowėjausi rodyti jums jusu klaidas.

Žaike mano kuningystės darbas dėl žmoni-jos wis prieszakyn ējo; bet kanczios, wargas, ligos, griekas ir begedystė dauginosi. Jus ir asz esame už tai daugiausiai kalti. Mēs ir musu klasa per prigawystės prisisawinome waisius darbo darbi-ninku, mēs gywenome pertekluje ir smaguriawi-muose, siurbdami kuną darbininko. Kaakiname ir žudome žmones, kuriu werksmas dačina diewop, slūgomis kurio norime pasirodyti.

Nežinau, kokius norus jus turite ant ateitės, bet man toksai nekingas gywenimas jau pastoję bjauriu.

Atėjau palengwa ant to persiludyjimo, jogei ikiszilū nepildžiau sawo pareigu dėl žmonijos, galaušiai persukanojau, jogei mano wieta ne czio-nai, ant sosto riebinai apmokamo bažnytinio wys-kupo, kurio sziađyksztis pasiėlgimas daro gėdą jo tikram paszaukimui, o kad mano wieta yra tarpe bėdnu darbininku, kuriu triuso waisius mēs pris-sawinome per apgwystę.

Per itgai nenukreipiau mislies ant tu smutnu draugijiniu buicziu musu taip wadinamos kriksz-cziomszkkos ciwilizacijos. Per itgai asz sznekėjau jums apie wisokius saldžius daigtus ir skelbiau taikmę, tuomi tarpu, kada taikmės nebu-wo. Žinojau, kad tarpe žmonių wieszpatawo war-gas, buwo badas tarpe musu, o paleistuwystė ant ulycziu. Wienok ant nežimės tikėjau tada ir jus įkalbinėjau į tą tikėjimą, kad tokie yra įstatymai gamtos. Bet dabar dasižinojau ir jus galite apie tai dasižinoti, jeigu tik norite, jogei musu paleis-tuwystė ir perteklus yra pāmatu to wargo. Isz tos priezasties rįžausi no szios dienos pradėti naują gywenimą. Sziađien nūjinu no sawęs prnotą ir sudeđu mano urėdą wyskupo, iszsižadau sawo pa-tocius, kuriame gywenu, taip-gi mano turtu ir wjetos Namė Lordu. Iszsižadū wisokių linksmy-biu, draugyseciu ir szwieta, idant ant gačo užimti

wietą
mano
Pasir-
spirta
nuos
lytos
remos
darbo
ateina
nesib-
ženg
kaipo
dėl pr-
butu
wystę
T
riui
Nera
wysk-
geria
inti a
mais
A
Wien
gtaus
stos a
ateis
ir tas
nimai
teje
gywo
hems
IS:
L
masko
Lietav
paldy
gady
galėtu
walny
nesus
hetuw
dai, s
despo
turim
jeigu
kiame
dėju i
W
spdor
O
kaip t
tenbe
pats
drowu
sziađi
tolus
tenyk
mokė
rimą
dar i
warta
T

wietą žmogaus tarp žmonių. Žinau, kad žingsnis mano yra labai svarbus ir suprantu jo pasekas. Pasirūšęs sykį negyventi kasztu kitu, busiu pristoti prie didėsės armijos žmonių, kuriuos malkina lygiai kaip darbas taip ir bedarbė. Ryto iszgirsite manę sznekantį ant tos paczios tēmos ant Trafalgar Square (wietta susirinkimu be darbo ēsancziu darbininku Londone); žinau, kad ateinanczią naktį nukwosiu kalėjime. Wienok nesibaimiu to, nēsa kad ir pats Kristus szįadien įžengtu į tą bažnycią, liktuosi tuojau sumtas kaipo warkata, kadagi neturētu pakaktinu turtu dėl pragywenimo. Dėl jusu ir dėl jusu klasos jis butu tik darbininku, kurio prakaitą jus per apgawystę prisisawintumēte.

Tajā apgawystą reikia isznaikinti ir tam mieini noriu paszwęsti liekanas mano gywenimo. Nēra tu lengwas daigtas buwas taip ilgą laiką wyskupu Londone iszsižadėti wisu turtu, bet daug geriaus yra turėti gryną nesuteptą sielą ir užsiminti augsztu darbu negu turėti pačocių su jėmimais 10000 swaru sterlingu (50000 dorėlu).

Ant tos wietos jau turbūt nēkad nesznēkēsiu. Wienok kada walnybē iszsklēs sawo rankas ir apgtaus wisus žmones, kada teisingumas ir teisybē stos ant wietos priespaudos ir apgawystēs, tada ateis žmogus isz žmonių į szitą priedeigą numirusiu ir tas žmogus sznekēs įkwēptas geresniais atsiminimais praētēs. Ir yra wiltis, jogei gražioje ateitėje atsiskambēs jo žodžiai tame didelame name gywoje pasiuntinystėje: „Pakajus wisiems žmonėms ant žiamės“.

Iszguldž J. KALNENAS.

ISZLYGOS ATGYJIMO LIETUWOS.

Lietuwa szįadien yra padalyta: wiens dalis nesza jungą maskoliszką, o kita — wokiszką. Pereitose-gi gadynēse Lietuwa ilgai lenkēsi lenkams, kurie, sawo walnybę prapuldydami, Lietuwą dar gilans i wargus ibradinc. Szwedu gadynę Lietuwa taip-gi perleide; teisybę sakant, szwedai galētu szįadien lietuwiams buti pagelboje, nēs pas juos walnybē dėl žmonių yra gana plati; bet galybē Szwedijos nesulygina su galybe maskolans ar wokieczio. Už tai nēs lietuwiai ant pagelbos tokiu kaimyniu, kaip lenkai ar szwedai, szįadien bewaik nēko tikėtiesi negalime, ir wilkdami despotiszka barbariszka jungą szįappus ir auapus rubežiaus turime apsižiūrėti, ant ko mēs galime ir turime atsiremti, jeigu dar norime igyti walnybę dėl sawo tautos. Pažwelgkiamė, kaip stowi polytikiszki dalykai žiamēse musu spaudėju ir wargintoju.

Wisas szw etas žino, kad Wokietija, Austrija ir Italija sądoranjasi ir bicziulaujasi.

O wienok Wokietija neretai atsilenkia priesz maskolu, kaip tai niszkliausiai pasirodė, kada tapė Aleksandras Battenberg iszwytytas isz Bulgarijos; ar su Ferdinandu ne tas pats iwyk, kas-žin! Maskolija naudojasi isz Wokietijos drowumo: ji lenda gilyn i Aziją, artynlink Indijos, i kurią szįadien Anglijos kapitolistai emė perkraustinėti sawo kapitolas dėl isteigimo ten pabriku, pasinaudodami pigumą tenykszczio darbininko. Maskolija prisliakusi prie Indijos mokēs suduoti smugi Anglijai, o su tuomi ji igytu perswėrimą ant wisos Europos ir idėja terionybēs bei despotizmo dar labians gresētū tautom Europos. Tada atsidiarytu wartai ir i Konstantinopoli...

Tad wis padaryti, gal, nebutu per sunku, jeigu ne ans

swarbus neprietelus terionybēs, ana 'neramioji' Prancuzija ir su ja drauganjantisi bei jai prijauzcianti darbininku klasa wisu szwieto, užkirstu kelą užmanymams despotu. Už tai dėl atwangumo karaliszku sostu Europoje reikia tą re-publikoniszką 'newydoną' apwieninti ir nusmangti! Ne dėl ko kito Wilimas II, cēsorius Wokietijos, lanko carą ir karalus ir su jais bucziuojasi, kaip tiktai geisdamas koaliczijos wisu atgaleiwiu dėl sunaikinimo socialistiszku jieszkiniu, tos 'kirmelės', kurios kandimas gali nužawinti wisus karaliszkus palawykus Europoje. Bet ar tai weikiui iwyks, kas gali pasakyti?

Taip tai dalykams stowint, niszki yra dilemma: ar bus waina tarp walstiju dėl paplatinimo ju rubežiu ir padidini-mo ju užrubežinės itekmės, ar gal wisos kapitalistiszkos wyresnybēs, susidėjusios, norēs paristi darbininkiszkąją 'budyklę', kuri nebeduoda nei nakties meto ramiai miegoti 'diewo pamostytiniamis'.

Ar taip ar kitaip bus, darbininkai kassyk labiaus pradeda sawo klasos reikalns suprasti ir perimti, ju krutumas wisur eina didyn, wienwal girdime apie ju susiburimus priesz kapitolistus. Internacijonaliszkas susiwienyjimas darbininku, numarintas 1874 m., žada buti wėl atgawintas. Tokiu budu darbininkai, trokszdami polytikiszkos walnybēs, pageidauja ir ekonomiszko iszsiwalnyjimo no priegulmės dėl žmogaus darbo. Tegul szįadien kapitolistiszkos wyresnybēs walstiju pradeda wainą dėl kokių mie-rin nebuk, tai darbininkai wis galētu iszeiti pergalingais isz szitos kowos: nēs tegul nors pusė ju susipras ir stos priesz pininguoczius, tai kapitolistai pasirodys lyg pauksztukai klėtkoje.

Ant szito, darbininkiszko pamato atgys ir daugelis tautu, nuspaustu prie szįadyksztės barbarizmu ir militarizmo sistēmos. Dėlto dirbant ant szitokio pamato ir Lietuwa negali nesulaukti naujos gadynės: jau ir szįadien, nors daugelis to nemato, pradeda auszti nauja dwasiszka gadyuė tarp lie uwu, dwasiszka ir tautiszka tēkmė musu tautos ima jieszkoti nauju kėlu dėl iszkwojimo ir apgywimo sawo buwio. Buwis widuramžiuēs Lietuwos, kaip antai prie Gedimino, Algirdo, Wytauto, rymojo ant pecziu didkunin-gaukszczio; wēlaus, kada ponai ir kuningai pardawė musu tantą lenkams, ponai ir kuningai su lenkais lēmė likimą musu tautos. Szįadien-gi patys žmonēs pradeda palengwa atgauti supratimą sawo tiesu, ir numetę kuningiją bei poniją no ju pasistiebimo, gaiwina sawyje wilti igysę netiktai polytikiszką walnybę, bet irapsirupinsę apie medegiszką buwi tautos, pasiremdami ant nauju jieszkiniu. Regisi, jog tokiu budu rengiamoji Lietuwa nebus budawota ant pusto, ant wėju! Prie to wisu lietuwiai atras draugus ir tarp szįadykszcziu sawo prispaudėju. Man pacziam teko tarp apszwiestu wokiecziu matyti norą fareminti atgyjanczią Lietuwą, o szįadien Hartmanas ir kiti tą klausimą isz naujo pajudina. Tegul Lietuwa patektu ir po Wokietijos protektoratu, tai lietuwiai, atgrisę waldymo kuningu ir ponu, nesilans dirbę ant demokratiszka radikaliszkos papėdės, idant aplaiminti sawo tautą.

Idant wertingai stoti akis akin pareisiantiems atsitikimams, lietuwiai turi isz wisu pajiegu stengtiesi namie prablaiwinti apsiniaukusi dwasiszka dangu. Prusu Lietuwoje, nesznēkant apie reikalingumą agitaczijos dėl paŋiky-mo ir gawinimo lietuwystēs, kurią užduotę nors isz dalies pildo 'Byrutės' draugystė su sawo praneszimais, neatbut-nai reikalinga yra ikurti polytikiszka lietuwiau partiją, kuri pasirupintu i Berlyną nusiusti dēlegatus lietuwius dėl ser-gėjimo lietuwystēs dalyku namuose istatymdawystēs. Be tokios partijos maža yra wiltis, bau kada lietuwis ar lietu-

wystės užtarėjas galėtu būti iszrinktas i seimą, nės wokie-
 cziu kandidatai — prie nesusipratimo musu brėlu — wi-
 ganna wirszu, kadgi wokiecziu partijos nesigali žygio dėl
 propagandos. Lietuwoje po maskolumi butinai reikia
 slaptu draugyseciu dėl platinimo moksto, dėl paskleidimo
 lietuwiszku rasztu tarpžmoniais ir del rinkimo piningu
 reikalams lietuwyštės. Prancuzijos lietuwiams turėtu ru-
 pėti snorganizuoti Anglijos lietuwius, kurie, nors daug ju
 yra, gywena be jokio sąmazgto. Dėlo reikėtu iszsiusti i
 Londoną, Liverpooli ir kitus mēstus atsakanczius kurstyto-
 jus; juk lietuwiiai Anglijoje gywendami be jokios organiz-
 cijos yra priwersti dirbti sunkiausius darbus per ilgą darbo
 laiką, po 16 ar daugiaus adynu kasdien, k. a. Londono
 kaidirbynėse. Labiausiai-gi Amerikos lietuwiams pritiktu
 isz wisu pusiu buti paweizda dėl lietuwiu Europos; berots
 czion lyg po lytnei dygsta draugystės, ėmė insigurti sądar-
 bysta, yra ir 'susiwienyjimas lietuwiu', kuri turėtu remti
 kožnas gentainis, wis tiek kur gywendamas. Jeigu Ameri-
 koje nors 1000 lietuwiu wienybėje druti ir apszwiesti tikru
 mokslu waldys lietuwyštės eldiją, tai ir tarp bangu ir wal-
 niu galės ją priwaryti prie gorojamo kraszto. Wienok ir
 czia reikia dar daug darbo, prakaitingo darbo!

Toku budu mēs matome, kad Lietuwa, jeigu atgys,
 gali sweika ir gaiwi atgyti ne ant kapitolisti-zko pamato,
 bet ant pamato lygybės wisu, teisingumo, meilės ir mok-
 slō. Tokiā idėja mums suteikia pažiurėjimas i polytikiszką
 stowi Europos. Dabar-gi pasiklauskiame, ko galime laukti
 pagal sziadiēnykszti stowi dalyku Lietuwoje, ką lemia musu
 naminės gywenimo iszlygos. T. b. d.

ISZ LIETUWOS. Žiurėkite, kas pas mus Elwite da-
 rosi. Kuningas Girdžiunas su kn. Usu ėmė waržytiesi pra-
 baszczyste; kaip žinoma, klebonas Turczinawyczia senas
 yra, wienok nenori apleisti tokiā gaspadorystę nekam, ik'
 paskutinė gysla krutės. Usas laikėsi mergą, kokią pasda-
 watkė isz giminiu, kaip sako, o W. Girdžiunas swetimą: ta-
 juodu už mergas ir susipyko taip, jog ant galo Usas ėmėsi
 waikiną dėl apwalymo grinczius, o Girdžiunas sawo mergą
 wyriszkaui aprėdęs laikėsi netik dėl apwalymo grinczius, bet
 ir dėl kitoniszku reikalū, ir kada juodu susiprowejo, tai na
 merga buwo ir žingune (pacztu): gromatas neszdawo in
 Seinus su maldomis, idant Girdžiunas liktu už kleboną.
 Tuomi tarpu iszsiainszkino Girdžiuno merginėjimas per tai,
 kad jis Usu spawėdojosi, nesa tas iszdawė per gromatą
 wyskupui. Kitus daigtus istabu ir ruszyti ir girdėc, kas
 tarp ju dėjosi. Ant galo wisus tris kuningus iszskėlė, o at-
 krauste kitus: Staugaiti už kleboną, Bukawecką ir dar wie-
 ną už wikarus. Galaus zakristijonas apskunde senį kle-
 boną už piningus duotus ant bažnyczios, kuriuos jis pasi-
 laikęs dėl sawęs, tai dabar tarp juodwieju prowa eina, koks
 galas bus, kitą kartą pranesziū. Naujasis prabaszczius isz-
 warė tą zakrastijoną už taip nelabą, su szwentais wagymis
 susikiszusi darba, turbut negeresnis ir tas bus.

Nedaugiaus kaip dwi nedėli bus, kaip wažinėjau girioje
 su sawo swainiu ir tikosi sustoti Wiszakio Rudoje [lenkai
 tai iszguldė i 'Wysoka Ruda'!!!]; tenai parapija taip kaip
 Elwito, o prabaszczius Sztrimaitis, kuris pastatydino naują
 budinką, dėl žydo padarė kareziamą ir ileidė žydą szin-
 kuoti. Ten mudu su swainiu inėjowa ir radowa apie tris
 ukininkus begerianczius; tarp tu buwo wienas nuomonin-
 gas žmogus, kuris sakėsi kitąsyk buwęs waitu Pustelnin-
 kuose, Naumėscziu paw. Asz tu žmoniū užklausiaiu, kaip
 tai wis yra, juk žydu newale szinknoti ant kaimu. O tas
 senowės waitas sako, kad jeigu bu nors 10 gywenimū žy-
 du, walė ėsą pagal instrukeiją ne dėl musu žmoniū, bet dėl
 žydu szinkuoti. Ar nebutu geriaus, kad toksai kuningas

dėl lietuwiū itaisytu toki szinkiu, o ne dėl žyłu? Ne be re-
 kalo senowės priežodis sako: saugokis žydo, lenko ir kunin-
 go, nės tie didžiausi neprietelai lietuwiū buwo ir bns iki
 galni; newisus kuningus galime priskaityti prie to nelabuju
 pulko, yra ir labai geru, kuriuos asz pats patyriau, bet ju
 nedaug, o tie nabagėlai gero mokiudami lietuwiū turi
 labai saugotiesi naujalėnkū.

Elwito bažnyczia, kaip žinoma, bjanriusiaiu, kaip wisur
 aplink, molai isz widaus lupasi, szpitolė jau seniai užpēcė-
 tyta per wyresnybę, ant kapiniū jokios tworos aplink nėra,
 wienu žodžiu sakant: tikra bjanrybė. Aplinkiniai dwardo-
 niai po dangeli tukstancziū insiskolinę yra no klebono. Kn.
 Turczinawyczia dabar priesz galą sawo gaspadoriawimo su-
 szaukė wisą parapiją i Elwito gminos kancelariją dėl rodos
 apie pataisymą szpitolės ir kapiniū [o bažnyczią turi patai-
 syti Gawronskis, ponas Pažėriu dwardo]. Ponai prigulinti
 prie tos parapijos, kaip tai Szuklu ir Pažėriu Gawronskiai,
 Rutkiszkū Galorius ir kiti, wertė žmones, idant pasiraszy-
 tu dėšę piningus no padumės, o ukininkai jau sziądien ga-
 wę supratimą apie sawę, tarė wienu žodžiu, kad mokeskus
 butu no margo. Bet ką daug sznekėti? Toksai waitas gm.
 Elwito, Grajauckas, toksai jau gywentojas kaip ir wis, ir
 jis drauge su ponais werczia mokesči no padumės, ir dar
 gąsdindamas, kad wyresnybė nepawelyjanti no margo mo-
 kėti!! Dėlko gi wisokios atgos mokasi no margo?! Ponai
 mat turėdami po kelis tukstanczius margu nori buti labai
 iszmintingais, o bėdnas žmogelis, kad ir du margu turi, wis
 butu gerai, kad lygiu mokėtu ant wisoko, ir toki nesutin-
 kanti protokulą suraszė. Kas-žin kaip dabar pareis no wal-
 džios tas dalykas. D ewas žino, kokie musu žmonės! kad
 tik koki uždės wirszininku prie kancelarijos ar prie sudo,
 tai jau ir už ponus szneka ir labai malonėtu lenkiszkaui szne-
 kėti, tik bėda, kad liežuwis per sztywas! J. Swalkys.

NEW YORKE Twarauckas kalbinasi žmones ir nori
 uždėti lietuwiszką naujalėnkiszką laikraszi ant akociju, bet
 asz nežinan, ar gal kas isz to buti. O kaip dabar kn. Juo-
 disziū atwaziawo, tai pasidarė gwya baudiawo: už kriksz-
 tą ima \$ 5, nors asz nedawiau nei duosiu, wienok kiti duo-
 da, o naminius daigtus parapija paėmė už \$ 380; už namus
 kuningo parapija turi mokėti \$ 23 už 8 grinczias ant mėne-
 sio (Wiljamsouge) ir tt. Man buwo labiausiai juokas, kaip
 syki du lietuwiūninku susimuszo, tuojau bėgo skustiesi ku-
 ningui: wienas atbėgo pirma, o kitas pasiw.lino mažumyti
 ir jau rado pirmutinio apskusta. Bažnyczią dar nepradeda
 statyti, dabar reuka piningus; kaip ju daug surinks ir jeigu
 diawas duos, kad su jais kuningėlis nepabėgs, tada iszmu-
 lys sklapą ir... stogą uori uždėti. Girdėjan, kad A. Szėmi isz
 Philadelphijos, ką buwo kasieriumi kuopos susiwienyjimo,
 parwaziawusi i Lietuvą maskolus paėmė i kariumenę; su-
 ėmė treczią nakti, kaip parwaziawo. M.

WILKES BARREJE yra i 300 lietuwiū, kurie iktuo-
 laik gyweno be sawytarpinės wienybės, iszsimėtę, ir dėlo
 tik žydu kiszenes pildė, nės žydai czion turi sawo namus,
 lauko kareziamas ir kromus. Neseniai tįktai, watydami,
 jog Szenandoryje lietuwiū pradeda gerai iszeiti su kromu,
 musu brolai Wilkes Barreje ėmė ir tartiesi nżsidėšę kromą
 ir tokiu budu atsiwaininsę no žydu. Dėl to dalyko jie su-
 sineszė su Szenandorėnais, parsikwietė ju konstituceiją ir 15
 d. szito mėnesio susieję iszrinko komitėtą dėl iszwdedimo
 užmanytojo darbo: prezidentu likosi Demikis, rasztininku
 M. W. Janczai is, kasieriumi J. Aleks itis. Glauskitėsi,
 brolai, i kruwą, wienykitėsi, o per wienybę ir sutikimę
 galėsimė pasikelti netik dwasiszkaui, bet ir turtiszkaui, taip
 pat kaip kitos giminės. Drąsiai stokite i kruwą su prad-
 nėmis sunkenybėmis, paskui pasidžiaugsite isz waisiu sawo

darbo.
 (PI
 gana gu
 per 100
 lietuwi
 no baž
 tup-gi
 atwazi
 sziniy
 ne wyk
 stejio i
 tu, kę
 tiszka
 gulyne
 buwo p
 rint tu
 apszwie
 iszskel
 draugij
 per kę
 koks sz
 kanta i
 wainis
 dėl hmi
 tokiu b
 ir suwa
 tikrai n
 wienau
 stariū
 stos. J
 staines
 tųp tu
 sargais
 apie su
 diewau
 swetim
 prekyb
 isteigti
 turė pra
 reika i
 wiso pa
 sime, w
 su kitiu
 trumpa
 toli deg
 Die
 gini sz
 žnylyc
 griežia
 kalsta t
 Fal
 jumo už
 in Amer
 atgal i l
 ka orga
 dymo,
 kokią p
 kaneziū
 MA
 dytas L
 rewoluc
 systę Si
 labiaus
 BE
 iszgrieb
 konnka
 514.260
 kuningi
 ir kata
 prigulic
 turi 26
 milijon
 daug, t
 AU
 klubnos
 in lygos
 waiwa ti
 ty' ir i
 Nei
 weilės j

darbo. Tik neatwėskite, o darykite!

(PITTSTONE yra lietuviu 1500; ezion musu brolai gema gražiai gyvena: draugystė broliškos pagalbos skaito per 100 samarū, o kasoje yra i \$ 1500; žiamę del bažnyčios lietuviū turi nupirkę, o dabar deda pinigūs dēl pastatymo bažnyčios. Lietuviszku kromu ezion yra tiktai du, tap-gi dvi kareziāni. Kūla buvo apszauktas seimas „susiriėjimo lietuviū“, Pittstoniszkiai Etoū laukė delegatū atvažiuojant, bet pribuvo tiktai Paulskis su savo wisa szeimynū, Szūpas ir da lietuviū isz Wilkes Barrės. Seimū nevykus, lietuviū Pittstone suszaukė susiriūknū, i kuri stėjo i 50 žū wai, ir ezion Szūpas laikė pranesziū apie tai, ką mēs turime daryti, idant pasikelti turtiszkai ir tautiszkai. Ezion jis iszswedžiojo, kad tautos sešwėje ir szia galynę puolė ir puola dēlo, kad žionės, darbininkai, bawo prispausti, be apszwietos ir tarū, 'wargo pelės'; norint tautai pasikelti, reikia, idant darbininkai būn walni, apszwiesti ir iszteklaje. O del igyjimo tikros walnybės ir iszteklaus tartuose — jeigu nevyks veikiai perwersmas draugijos naidinga yra isteigti sadarbystiniūs kromus, per ką darbininkai i sawo radkas gali pajūti wisa tą pelę, koks szūdien teukā prekejas, stowinčems tarpe pabrūkanti ir darbininkū. Per sawo sutarimą, darbininkai ats-walniaš no prekeju, o palengwā gali sawo pinigūs sudelami — isteigti pabirkas, nors nedidelus ant prūzios, ir toki būdu gali su lūka patys tapti pabirkantais, prekejais ir sawat tojus parlawimū. Szūdien-gi darbininkas yra tiktai nekaltū awinėlū, kuri pabirkantai ir prek-ju weda wiewal ant papowimo. O no to galime apsisangoti per sutarimą, wienybę ir griobimęsi už prekybos bei iszdaroytos. Moksłā galesime paplainti tarp sawo oroiu per mokslaines, kurias bus leugvu ažiūkyti, kada mēs busime tapę tartingesniais. O prieta wisu darbu tarime buti ir sargais lietuvisztes, nės ir kitos gimines nelug rupinasi apie swetimus, kam gi mēs turime tarauti swetiniems diwraus? Darykime patys dės swęs geriansis, tada ir swetintėje mus pagnodos. Tolius kalbėtojas paizszkinęs prekybos dalykus, nurotė, jog Pittstone nesuoka buti isteigti drapanu kromū. Ant galo lietuviū apsimislyję sutur pradėti no prekybos mėsā, ant kō pradžioje waziū te reiktū iszleiti pinigū. — Wieno dalyko nereikia prie to wiso pauirszti: kur mēs ant sadarbystos prūncpō kā darysime, wisur r wisi eikiame isz wieno, darykime sutarime su kitais w mēstuose jau musu užwestais kromais, o tada trumpame laike dēl lietuwiū nauks brandus waisai, nors toli ogywenant no tēwynės.

Didelnuose mēstuose Suw. Wal tijosse darbininkai ren-giasi szwęsu 11 d. ĩmpkricio dēl pam nejmū neteisingo nu-žūdyto anarkistū Czikagoje: kap tolstai aš tū dūtynis griežia ir žada Mostā koroti, jeigu k i t i kuomi nors nus-kalsta tą dieną! Ir mat teisingumas!

Falleur, Belgijoje ouwęs prasūdytas ant 20 metu ku-ėjimo už darbininkū kurstyng priesz ptinguocziūs, atwyko iū Amerikā; ezion Castle Gardene ji užlaukė ir no rōje siūsti atgal i Europā kaipo 'piktadėją', ir tik užsistojant darbinin-ku organizacijoms, jam tapę duotas mēnesis lauko dēl parū-dymo, jog jis yra tiktai polytikiszkū nusizengėdū. Matote, kokiā prieglaudę duoda Suw. Walstijos dēl žioniu, jiesz-kaneziū tikrosios walnybės!

MASKOLLOJE Szlisselburgo twirtynėje tapę suszau-dytas Lopatin, sentausias ir drāsiausias tarp maskoliszkūju rewolucijonėriū; jis buwo nesenai prasūdytas i kadūnkā-rystę Siberijoje. Žinoma, kad jo nužūdytas nihilistas dar-tabiaus sujūdins i darbsztūmā.

BELGIJOJE kuningalai kas mielā metā no žioniu isz-griebia i 57.016.543 frankū. Klōsztoriuose yra 25362 zo-koninkai ir zokoninkės, kuriū užlaikymas kasztuoja i 18.514.260 frankū ant metų. Walstija duoda del užlaikymo kuningu 4.730.000 frankū, ant bažnyziū 2.175.000 frankū, ir katalikams duoda dykai 3243 bažnyčias ir koplyčias, prigulincziūs walstijai. Prieg tam dwasiszkos draugytės turi 26.543 hektarus žiamės. O kiek kuningai paima no 6 milijonū gywentōju už misziūs tē! Māt bažnyčiaz ēda dang, tik beda, kad nepersieda!

AUSTRALLOJE anarkistū imū gauti wīszu nētiktai klubnose radikala, bet ir debatose australiszkos soejaldis-tygos, Newcasls moksliszkos draugystės ir Melbourne walnatikū draugystėje; jie turi mēnesini laikraszti 'Hcne-ry' ir nedėlini 'Australian Radical'.

Neupikantos ir panėkinimō ir pagyrū ir paguodonės ir wailės jau, teisybē L. Balsas ganetinai turėjo, bet kodėl

pas ji nepareina keturgubai prakeikti galwazūdingi pinin-gėlai, hę?

Užmokėjo už L. Balsā: T. Milukas \$ 1, J. Czernik \$ 2, W. Kndirka \$ 1, J. Jasewycziūs \$ 1, J. Januszkewyczia \$ 2, A. Stanynas \$ 2, S. Mōckaitis \$ 1.

Lietuwininkai! žiurėkite, regėkite musu dideli baigia-mā jau iszpardawimā puikiausiu drapanu del wyrū ir waiku už mažesnę prekę ne kaip kasztuoja padarymas! Nepraleis-kite progos, kai galite užczėdvti 50 centū ant dorėlo. Pa-minkite wietā! M. ROHRHEIMER, drapanu ir skrybėliū kupeziūs, No. 11 N. MAIN ST. Shenandoah Pa. Perdė inis: W. A. Engel. Ateikite!

PAJIESZKAU

JOKIMA JASUŁAITI, kuris gywena Ame-rikoje; jo pati su waikais pasiliko Lietuwoje, Kauno rėdyboje, Raseiniu paw., Kalwū sodžiūje, isz kur Jasułaitis paeina. Jeigu, brolai, kas jo buweinę žinote, duokite žiniā man per rėdystę L. Bałso, ko meilingai praszau.

Shenandoah Pa. JUOZAS EIROSZIS.

J. CHAMPION

parduoda kningūs, gazietas, žurnalūs, muzikiszkas reik-menes, konwertūs, popėrę, plunksnas, atramentā, o taip-gi MOKSLINES KNINGAS ir tt. Parsiduoda taip-gi CIGA-RAI ir szuaktabakis (taboka). Neužmirszkite wietā: 3 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

MOTIEJUS MARCINKEWYCZIA

ant JARDIN st., artymais Coal st. Eitikan szaucziszkā dirbtuwę ir siuwu ant orderio czebatus ir czewerykus kaip dēl didelū taip ir dēl waiku; priimu neszuotą apwā dēl sulojymo. Pigiaus darau ne kaip wisi Szemadorio szaucziai. Ateikite pas mane, brolai lietuwi-ninkai, o džiūgsitėsi ilga dėwėdami mano darytą ap-awalę.

Kningos ant pardawimo

- Rėdystėje „LIETUWISZKOJO BAŁSO“:
- Auszros Kalendorius ant 1885 ir 1886 m. po 25 c.
- Tewynainiu giesme Wyturio, 15 c.
- Oszkaba dainos, 25 c.
- Lietuviszkas Sziūpinys, 15 c.
- Drazdausko szwietiszkos ir szwentos giesmės, 15 c.
- Miglowaros dainos, 25 c.
- Nerio pamokslai apie gaspadorystę, 25 1/2 c.
- Auszra už 1883-1886 m. už \$ 4.50.
- Žirgas ir Waikas Basanawycziaus, 25 c.
- Wytoloranda Kraszewskio, dwi kningi, 75 c.
- Užduotynas mokinantiems rokundu, 40 c.
- Abėcėla ir taip mokintuwė dēl waiku, 30 c.
- Keli žodžiai apie auginimą waiku, 25 c.
- Iszganymas wargdienio, 18 c.
- Musu žydai ir kaip no anų turime gintiesi, 25 c.
- Polytikiszka tragėdija PATKULIS, 25 c.
- Pamokslai iszminties ir teisybės, 50 c.
- Margumynai, 15 c.
- Liet. Balsas ant 1887 m. 2 dorėlu.
- Lietuwos Istorija 75 c.

Agentas del Lietuwos: M. Jankus, Bitėnai, p. Lompė-nai, Ostpreussen, Deutschland.

DOWYDAS FAUST,

No. 120 South JARDIN ST., Shenandoah Pa
yra vyriausias ir seniausias agentas dėl isipirkimo no ug
nies ir dėl apsergėjimo gywasczio; reprezentawoja geriau
sias ir didžiausias kompanijas. Lietuwininkai norėdami
apsisergėti no gywasczio ir no ugnies ateikite pas manę,
ir to jus nepasigailėsite.

JOKUBO MATULO

KRAUTUWĖ WYNO, LIKIERIU, CIGARU.
Taip-gi atų parduodu kegėmis.
Geriausias arėtkas gausi gallonais ir kwortomis.
NORTH MAIN STREET, SHENANDOAH PA

JOKUBO NOLL

SALUNAS IR RESTAURACIJA,

geriausias porteris wisame mēste.

Lauerio garsus alus wisumet szwiežiausias yra paduodamas
Knights of Labor cigarai wisumet yra prilaikomi. Užeikite
o jus wisumet gausite DIDŽIAUSIA stiklą alaus už 5 cen
tus pas prietelu lietuwininku JOKUBA NOLL,
19 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

Dr. J. W. McCauley

DAKTARAS & CHIRURGAS,

ant EAST OAK ST., SHENANDOAH Pa.
arti Operos Namu; buwėsis d-ro Shadle office.

MAX REESE,

21 SOUTH MAIN ST. SHENANDOAH PA
Wisatinis AGENTAS dėl Hamburgo ir Brēmės garlawniu
kompaniju; laiwakortės už pigiausių prekę. Taip-gi siun
cziau piningus i Europą, duodu daug rublu už mažai do
rėlu. Užeikite pas manę, o neapsigauste.

GRYNIAUSIOS LIEKARSTOS

pigiausiai parsiduoda pas aptėkorių

Hillan,

S. MAIN ST., netoli no Centre st., Shenandoah.

Joseph S. Whitehouse

ADWOKATAS

RAISO NAMUOSE, E. Centre St. Shenandoah.

URA! URA! URA!

TAWORU MASTINIU BE GAŁO!

Didžiausiojių rautuwė geriausiuja taworu szita
me walseziuje JUODU SZIEKU, HENRI
ETTU IR KASZMIRU su pagražinimais wiso
keriopiausiais.

KARPETA! KARPETA!

WISOKIO GRAŽUMO.

GRINCZIU ISZKŁODES IR KLEJONKOS PARSIDU
DA PIGIAUSIAI.

Rudeniniai ir žieminiai aptaisai dėl moteriu.
DĖL APSIRĖDYMO GERIAUSIA WIETA!

No. 28 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA

P. J. Monaghan.

KRAUCZISZKAS KROMAS

JONO MIEŁDAZIO.

Darau uniformas ir kitokias drapanas wisokiom madom;
prekia (czienin) yra nuderiamą; drapanos ant orderio.
Draugyseziu drapanas galima gauti wisokios mados. Wisas
aptaisus yra padaromas geriausiai.

6 E. CENTRE ST. SHENANDOAH Pa.

DRAPANOS!

Pigiausia wieta dėl pirkimo!

Mēs parduodame wasarinius taworus už labai
numažintą prekę. Dabar yra laikas dėl pigaus
pirkimo.

NUDEREJIMO DIENA

KOŽNA UTARNINKA.

MORRIS APPLEBAUM

6 S. SHAMOKIN ST. SHAMOKIN PA.

ŽMONĖS! LIETUWIAI! ŽMONĖS!

Wiskas parsiduoda ko pigiausiai, nės i du mėnesiu uždėsin
pabriką, kur dirbs 40 ar 50 krancziu. Kur krancziai ima
už aptaisų \$ 20, asz lygiai toki pat parduodu už \$ 12. Pirk
kite no manęs isz pirmos rankos, ir uždarbi saw pasilauki
kite -- nės kiti kupcziai no manęs perka taworą.

Atidarykite akis, ir eikite wisą pirkti ir drapa
nās ir skrybėles ir guminius czebatus ir wisą
tikitai pas

R. Refowicz

10 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

RAULYNAS NEWULIS Szenandoryje taiso
dziegorelūs ir gali labai gerai pataisyti; už patai
symą ranczyjasi ant 2 metu, o jei kas butu isz jo
pataisyimo nekantantas, tai pertaiso dykai. Taiso
25 centais pigiaus ne kaip pas angtus. Wieta:
No. 122 S. Main ulyczia, Sheanandoah Pa.

13

Lietu

Kasz
poje

nami

13

LIE!

pardu
pigiau
mižo
stiklu,
wisą
stojasi
E. C]

yra ag
redam
dami j

SH